

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 17. studenoga 2023.
(OR. en)

15509/23

LIMITE

EJUSTICE 56
JAI 1487
JURINFO 12

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Strategija za europsko e-pravosuđe za razdoblje 2024. – 2028. – odobrenje

1. Bliži se istek strategije i akcijskog plana za e-pravosuđe za razdoblje 2019. – 2023. te su se delegacije složile da bi za napredak u području e-pravosuđa bila korisna strategija za naredne godine.

2. U razdoblju 2019. – 2023. Vijeće Europske unije, Europska komisija i Europski parlament uložili su znatne napore kako bi se ubrzao proces digitalizacije i potaknula upotreba digitalnih usluga u okviru e-pravosuđa. Naglasak je čvrsto bio na zakonodavnim mjerama, zahvaljujući čemu je zaključeno nekoliko zakonodavnih inicijativa, kao što su Uredba¹ o računalnom sustavu za prekograničnu elektroničku razmjenu podataka u području pravosudne suradnje u građanskim i kaznenim stvarima (sustav e-CODEX), kojom je osiguran odgovarajući okvir za razmjenu pravosudnih informacija putem sigurnih usluga, uredbe o dostavi pismena² i izvođenju dokaza³, kojima je za relevantnu komunikaciju omogućena upotreba decentraliziranog informacijskog sustava s interoperabilnim pristupnim točkama na temelju sustava e-CODEX, Uredba o e-dokazima⁴ i posebice uredba i direktiva o digitalizaciji prekogranične pravosudne suradnje i pristupa pravosuđu („paket za digitalizaciju”)⁵.
3. Navedene zakonodavne inicijative i drugi zakonodavni akti kojima se potiče digitalizacija pravosuđa popraćeni su nizom nezakonodavnih inicijativa.
4. Delegacije su izrazile mišljenje da bi strategija za e-pravosuđe doprinijela provedbi navedenih zakonodavnih i nezakonodavnih inicijativa i omogućila napredak u novim ili komplementarnim područjima.

¹ Uredba (EU) 2022/850 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o računalnom sustavu za prekograničnu elektroničku razmjenu podataka u području pravosudne suradnje u građanskim i kaznenim stvarima (sustav e-CODEX) i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1726, SL L 150, 1.6.2022., str. 1–19.

² Uredba (EU) 2020/1784 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena) (preinaka), SL L 405, 2.12.2020., str. 40–78.

³ Uredba (EU) 2020/1783 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (izvođenje dokaza) (preinaka), SL L 405, 2.12.2020., str. 1–39.

⁴ Uredba (EU) 2023/1543 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2023. o europskim nalogima za dostavljanje i europskim nalogima za čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim postupcima i za izvršenje kazni zatvora nakon kaznenog postupka, SL L 191, 28.7.2023., str. 118–180.

⁵ Donošenje je predviđeno za sljedeći sastanak Vijeća za PUP 4. prosinca 2023., dokument PE-CONS 50/23 odnosno PE-CONS 51/23.

5. Nakon radionice koju je organiziralo češko predsjedništvo, švedsko predsjedništvo pokrenulo je rasprave u okviru Radne skupine za e-pravosuđe o pristupu novoj strategiji za e-pravosuđe. Te su se rasprave nastavile tijekom španjolskog predsjedanja, koje je pristupilo izradi teksta i predstavilo ga delegacijama u okviru Radne skupine za e-pravosuđe.
6. U novoj strategiji utvrđuju se načela i ciljevi za razvoj e-pravosuđa u EU-u tijekom sljedećih pet godina i djelovanje potrebno za njihovo postizanje te se istodobno razrađuje način na koji će daljnje postupanje biti organizirano u budućnosti.
7. O nacrtu strategije raspravljalo se na tehničkoj razini tijekom triju sastanaka Radne skupine za e-pravosuđe. Delegacije su dogovor o tekstu strategije postigle na posljednjem sastanku i u okviru neformalnog prešutnog postupka tijekom tjedna s početkom 13. studenoga 2023.
8. S obzirom na navedeno Odbor stalnih predstavnika poziva se da:
- potvrdi svoju suglasnost s tekstem i
 - preporuči Vijeću da odobri Strategiju za europsko e-pravosuđe za razdoblje 2024. – 2028., kako je navedena u Prilogu u nastavku.

Strategija za europsko e-pravosuđe za razdoblje 2024. – 2028.

I. UVOD

1. Glavom V. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (članci 67. – 89.) predviđa se uspostava područja slobode, sigurnosti i pravde u okviru kojeg posebnu važnost ima primjena Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”).
2. Kao dio područja slobode, sigurnosti i pravde, pristup pravosuđu temeljno je pravo u Europskoj uniji, sadržano u članku 6. Europske konvencije o ljudskim pravima i članku 47. Povelje, u kojem se jamči pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje.
3. Upotreba tehnoloških sredstava i alata posljednjih se godina povećala u našim društvima, a osobito ju je ubrzala pandemija bolesti COVID-19, zbog čega su porasla očekivanja u pogledu digitalnih usluga.
4. Pravosudni sustav, kao pružatelj ključnih javnih usluga, prihvaća digitalizaciju i s njom povezane izazove. Digitalizacijom pravosudnog sustava želi se olakšati i poboljšati pristup pravosuđu, povećati djelotvornost i učinkovitost pravosudnog sustava, uz istodobno olakšavanje rada pravosudnih djelatnika¹, i približiti taj sustav građanima te tako svima ponuditi bolje pravosudne usluge.

¹ Pravosudni djelatnici uključuju sve djelatnike koji obavljaju rad u području pravosuđa, uključujući pravne stručnjake.

A. Kontekst

5. Strategija i akcijski plan za e-pravosuđe za razdoblje 2019. – 2023. uključivali su tri strateška cilja koji su i dalje relevantni, a to su pristup informacijama u području pravosuđa, elektronička komunikacija među pravosudnim tijelima, građanima i pravosudnim djelatnicima te interoperabilnost među pravosudnim aplikacijama i područjima.
6. U komunikaciji Europske komisije o digitalizaciji pravosuđa u Europskoj uniji² naglašava se da su pristup pravosuđu i olakšavanje suradnje među državama članicama među glavnim ciljevima područja slobode, sigurnosti i pravde Europske unije.
7. U svrhu postizanja tih ciljeva Vijeće Europske unije, Europska komisija i Europski parlament uložili su znatne napore kako bi se ubrzao proces digitalizacije i potaknula upotreba digitalnih usluga u okviru e-pravosuđa.
8. Slijedom te komunikacije rad Europske unije u području e-pravosuđa bio je usmjeren prvenstveno na zakonodavne mjere.
9. Donošenjem Uredbe o računalnom sustavu za prekograničnu elektroničku razmjenu podataka u području pravosudne suradnje u građanskim i kaznenim stvarima (sustav e-CODEX)³ osiguran je odgovarajući okvir za razmjenu pravosudnih informacija putem sigurnih usluga.

² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Digitalizacija pravosuđa u Europskoj uniji: Paket mogućih instrumenata (COM(2020) 710 final).

³ Uredba (EU) 2022/850 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o računalnom sustavu za prekograničnu elektroničku razmjenu podataka u području pravosudne suradnje u građanskim i kaznenim stvarima (sustav e-CODEX) i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1726, SL L 150, 1.6.2022., str. 1–19.

10. Uredbama o dostavi pismena⁴ i izvođenju dokaza⁵ uspostavljen je pravni okvir za digitalizaciju tih dvaju instrumenata pravosudne suradnje u građanskim i trgovačkim stvarima na osnovi kojeg će za relevantnu komunikaciju od svibnja 2025. biti obvezna upotreba decentraliziranog informacijskog sustava s interoperabilnim pristupnim točkama na temelju sustava e-CODEX.
- Uredba o e-dokazima⁶ još je jedan instrument u području suradnje kojim se želi digitalizirati komunikacija u kaznenim stvarima.
11. Uredba i direktiva o digitalizaciji prekogranične pravosudne suradnje i pristupa pravosuđu („paket za digitalizaciju”)⁷ ključne su osnove na kojima će se u narednim godinama temeljiti e-pravosuđe. Provedba navedenih pravnih akata bit će glavni prioritet za razdoblje obuhvaćeno ovom Strategijom. O provedbenim aktima za 24 pravna instrumenta obuhvaćena paketom za digitalizaciju trebat će se raspravljati na razini odbora s predstavnicima država članica. Decentralizirani informacijski sustav za te instrumente morat će se uspostaviti putem nacionalnih pristupnih točaka, koje povezuju pojedinačne referentne implementacijske softvere i/ili nacionalna rješenja. Istodobno, načela elektroničke komunikacije i europska elektronička pristupna točka utvrđeni u paketu za digitalizaciju trebali bi se smatrati osnovom za svaku novu zakonodavnu inicijativu u području europskog e-pravosuđa.

⁴ Uredba (EU) 2020/1784 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena) (preinaka), SL L 405, 2.12.2020., str. 40–78.

⁵ Uredba (EU) 2020/1783 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (izvođenje dokaza) (preinaka), SL L 405, 2.12.2020., str. 1–39.

⁶ Uredba (EU) 2023/1543 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2023. o europskim nalogima za dostavljanje i europskim nalogima za čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim postupcima i za izvršenje kazni zatvora nakon kaznenog postupka, SL L 191, 28.7.2023., str. 118–180.

⁷ Dokument PE-CONS 50/23 odnosno PE-CONS 51/23.

12. Zahvaljujući paketu za digitalizaciju, fizičke ili pravne osobe i njihovi pravni zastupnici moći će komunicirati elektroničkim putem s pomoću europske elektroničke pristupne točke. Pravosudna tijela moći će razmjenjivati podatke o građanskim, trgovačkim i kaznenim stvarima s prekograničnim implikacijama putem sigurnih i pouzdanih digitalnih kanala.
13. Navedene zakonodavne inicijative i drugi zakonodavni akti kojima se potiče digitalizacija pravosuđa popraćeni su nizom relevantnih nezakonodavnih inicijativa, uključujući konsolidaciju upotrebe i razvoja sustava e-CODEX, čije će upravljanje i održavanje biti povjereno agenciji eu-LISA nakon što Europska komisija objavi da je postupak primopredaje/preuzimanja uspješno dovršen 2024.
14. Uloga država članica bit će jednako važna jer je povezanost sa sustavom e-CODEX i dalje u nacionalnoj nadležnosti. Međupovezanost dodatnih nacionalnih sustava putem sustava e-CODEX dokaz je da nadležna tijela, pravni djelatnici te fizičke ili pravne osobe mogu brzo, sigurno i pouzdano komunicirati. Digitalni sustav razmjene e-dokaza (eEDES), koji se temelji na sustavu e-CODEX, postupno preuzima ulogu referentnog implementacijskog softvera, a razmjena instrumenata kao što su europski istražni nalozi među različitim državama članicama već je postala stvarnost.
15. Sve navedeno dokaz je velikog zamaha u području e-pravosuđa i njegova postupnog prelaska s pristupa utemeljenog na dobrovoljnom sudjelovanju u inicijativama za digitalizaciju na obvezni pristup utemeljen na zakonodavnim aktima kojima se pruža veća pravna sigurnost. Iz toga je vidljiv i napredak ostvaren u poboljšanju digitalizacije pravosuđa u Europskoj uniji.

16. Nedvojbeno je da se Europska unija i dalje suočava s izazovima u daljnjem razvoju digitalizacije pravosuđa. Ti izazovi ujedno čine i važnu priliku te bi države članice trebalo poticati da nastave s radom na modernizaciji pravosudnih sustava. U tome presudnu važnost imaju čvrst pravni okvir i sve veća zrelost nekih ključnih e-sustava.

B. Područje primjene

17. Ova se Strategija primjenjuje na sve države članice i trebala bi poslužiti kao poticaj svim akterima u Europskoj uniji koji su uključeni u proces digitalne transformacije u području pravosuđa.
18. Primjenjuje se u razdoblju od 2024. do 2028. Imajući u vidu brzinu tehnološkog razvoja, bilo bi korisno predvidjeti preispitivanje kojim bi se omogućila prilagodba strateških ciljeva i povezanog djelovanja. Stoga bi u drugoj polovini 2026. trebalo provesti evaluaciju i eventualnu reviziju u svrhu prilagodbe novim izazovima i kapacitetima, ako to bude potrebno.

C. Svrha strategije

19. Ova Strategija trebala bi usmjeravati aktualnu digitalnu transformaciju u području pravosuđa u cijeloj Europskoj uniji.
20. Ovom Strategijom posebice se nastoji odrediti strateške i operativne ciljeve i načela koje bi trebalo poštovati pri provedbi spomenutog procesa digitalne transformacije, uspostaviti organizacijske i metodološke mjere, utvrditi ključne čimbenike za olakšavanje i poticanje digitalizacije te promicati mehanizme za olakšavanje koordinacije i praćenja napretka u pogledu inicijativa u području e-pravosuđa.

21. Trebalo bi predvidjeti posebna djelovanja u vezi s pitanjima koja se pojavljuju u kontekstu digitalne transformacije (videokonferencije, digitalni dosjei itd.) i istodobno ostaviti prostora za uključivanje novog djelovanja kao odgovor na izazove i prilike koje predstavljaju tehnologije u nastajanju kao što je umjetna inteligencija.
22. Konkretno, te bi ciljeve trebalo ostvariti usporedno u građanskom i kaznenom pravosuđu, uzimajući pritom u obzir specifične posljedice za digitalnu transformaciju u tim dvama područjima pravosuđa.
23. Trebalo bi predvidjeti postupak praćenja za te ciljeve i s njima povezano djelovanje kako bi se evaluirala njihova provedba i učinkovitost. Stoga bi bilo korisno uspostaviti zajednički mehanizam praćenja kako bi se analizirao i evaluirao ostvareni napredak. Taj bi zajednički postupak trebao omogućiti praćenje napretka objedinjavanjem informacija o relevantnim projektima i inicijativama koji se financiraju u okviru financijskih programa Europske unije ili na nacionalnoj razini te olakšavanjem razmjene informacija među državama članicama.
24. Iako digitalizacija pravosuđa donosi konkretne i trajne koristi tako što se smanjenju troškovi povezani s pristupom pravosuđu i funkcioniranjem pravosudnih sustava, za ulaganja u različite vrste djelovanja svejedno može biti potrebno financiranje. Države članice trebale bi moći zatražiti financiranje za djelovanja povezana s digitalizacijom pravosuđa putem raznih financijskih instrumenata uključenih u višegodišnji financijski okvir. Trebalo bi olakšati pristup financiranju na razini Europske unije.

II. NAČELA

A. Sadržajna načela

a. Poštovanje temeljnih prava i načela

25. Za promicanje digitalizacije potrebno je posvetiti posebnu pozornost djelotvornosti zaštite koja je zajamčena postojećim temeljnim pravima. Inicijativama u području digitalne transformacije pravosuđa trebaju se poštovati neovisnost pravosuđa i vladavina prava, koja je jedna od ključnih vrijednosti na kojima se Europska unija temelji u skladu s člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji i koje su zajedničke državama članicama. Takve inicijative trebale bi biti predmet detaljne procjene kojom se utvrđuje u kojoj se mjeri njima štite prava svih osoba. Posebice je potrebno djelovanje u kontekstu kaznenog pravosuđa, u kojem bi upotreba tehnologija za komunikaciju na daljinu mogla podrazumijevati ozbiljne rizike za temeljna prava osumnjičenika i okrivljenika, osobito kad je riječ o pravu na pošteno suđenje, pravu na sudjelovanje u raspravi i pravu na obranu. Osim toga, zbog pojave inovativnih tehnologija moglo bi doći do novih izazova i rizika, kao što su povrede u području kibernetičke sigurnosti, produbljivanje digitalnog jaza ili nesvjesna diskriminacija na temelju pristranih algoritama ili skupova podataka.

b. Pristup pravosuđu

26. Pristup pravosuđu još je jedno temeljno pravo i ključni element vladavine prava. Posljednjih je desetljeća digitalna transformacija iz temelja promijenila živote ljudi, što će se nastaviti. Pravosudni sustavi prilagođavaju se tim potrebama koje se stalno mijenjaju te građanima stavljaju na raspolaganje odgovarajuće tehnološke mogućnosti. Daljnja digitalizacija pravosudnih sustava država članica i upotreba umjetne inteligencije u pravosudnim sustavima imaju golem potencijal za daljnje olakšavanje i poboljšanje pristupa pravosuđu za sve u cijeloj Europskoj uniji. Na primjer, u određenim slučajevima umjetna inteligencija može se upotrebljavati u niskorizične svrhe i biti vrlo korisna građanima i pravosudnim tijelima.

c. Usmjerenost na građane

27. U skladu s Deklaracijom o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće⁸ svi naponi u području digitalizacije pravosuđa trebali bi biti usmjereni na potrebe građana. Digitalna transformacija u Europskoj uniji služi građanima.
28. Usluge usmjerene na građane dostupne su svima, prilagođene su potrebama građana i zadovoljavaju visoke standarde kvalitete. Trebalo bi u jednakoj mjeri zadovoljiti potrebe svih građana, među ostalim onih koji ne raspolazu digitalnim vještinama ili alatima, i to tako da im se omogući učinkovito sudjelovanje i angažman u sudskim postupcima. Stoga će za jačanje povjerenja između građana i javnih institucija od presudne važnosti biti usmjeravanje pozornosti na perspektivu građana i povećanje dostupnosti, učinkovitosti i transparentnosti pravosudnih sustava.

⁸ COM(2022) 28 final.

d. Premošćivanje digitalnog jaza

29. Kako bi se diljem Europe promicalo pravedno i uravnoteženo pravosuđe, potrebno je smanjiti digitalni jaz zbog kojeg nastaje nejednakost u pristupu pravosuđu. Digitalni jaz nije samo potencijalni izvor isključenosti za građane već i prepreka ostvarivanju njihovih prava. Ovo načelo obuhvaća i potrebu za radom na usklađivanju razine digitalizacije pravosuđa u svim državama članicama EU-a. S pomoću razmjene primjera najbolje prakse i raspodjele napora možemo zajednički unaprijediti digitalnu transformaciju pravosuđa i istodobno zadržati perspektivu usmjerenu na građane, uz osiguravanje zaštite i poštovanja prava svih osoba.

e. Digitalno osnaživanje korisnika

30. Trenutačno 46 % europskih građana⁹ ne posjeduje osnovne digitalne vještine i resurse. Kako bi im se omogućilo da u potpunosti iskoriste svoja prava i mogućnosti, trebalo bi ih osposobiti digitalnim vještinama potrebnima za pristup digitalnim uslugama. Digitalna transformacija pravosuđa stoga mora podrazumijevati digitalno osnaživanje korisnika i jačanje njihovih sposobnosti. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti osposobljavanju pravosudnih djelatnika. Promicanjem upotrebe digitalnih alata i resursa među pravosudnim djelatnicima poboljšat će se njihova sposobnost za učinkovito snalaženje u nacionalnim i europskim pravnim okvirima, čime će se osigurati dosljednost.

f. Održivost

31. Svaka usluga e-pravosuđa trebala bi se provoditi i njome bi se trebalo upravljati na održiv način, što znači da je njezin gospodarski, okolišni i društveni učinak dugoročno predvidljiv i održiv.

⁹[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i\\$DV_317/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i$DV_317/default/table?lang=en)

B. Operativna načela

a. Načelo „samo jednom”

32. Pri pružanju pravosudnih usluga posebnu pozornost trebalo bi posvetiti načelu „samo jednom” kako bi se izbjegli suvišni postupci i nepotrebno opterećenje za građane te, ako je to moguće, kako bi se nastojalo ponovno upotrijebiti informacije unesene u sustav koje su i dalje valjane. Načelo „samo jednom” primjenjuje se uz poštovanje prava na privatnost podataka i prava na zaborav.

b. „Digitalizacija kao standard”

33. Primjenom pristupa „digitalizacija kao standard” pojednostavnit će se postupci, smanjiti administrativne formalnosti i povećati sveukupna učinkovitost sudskih postupaka. Digitalizacijom pravnih usluga pripremit će se temelji za pristupačniji i korisnicima prilagođeniji pravosudni sustav koji će koristiti i pravnim djelatnicima i široj javnosti. Taj novi pravosudni sustav trebao bi biti koncipiran kao digitalna usluga, no potrebno je sačuvati nedigitalne alternative kako bi se onima koji u potpunosti ne sudjeluju u tehnološkom razvoju osigurala djelotvorna pravna zaštita i pristup pravosuđu.

c. Interoperabilnost i kibernetička sigurnost

34. U svijetu obilježenom slobodnim protokom informacija od presudne je važnosti zajamčiti interoperabilnost među pravosudnim sustavima¹⁰. Prioritizacijom interoperabilnosti omogućit će se neometana komunikacija i razmjena podataka među različitim sustavima, čime će se poboljšati koordinacija i suradnja između različitih pravnih subjekata i institucija te tako ukloniti prepreke među različitim nacionalnim pravnim sustavima.

¹⁰ U vezi s time vidjeti okvir za interoperabilnost Instrumenta za povezivanje Europe i načela Europskog okvira interoperabilnosti za europske javne usluge.

35. Nadalje, interoperabilnost smanjuje rizike u području kibernetičke sigurnosti i učinke ovisnosti koji se mogu prevladati primjenom koordiniranog pristupa među državama članicama. Upotreba digitalnih tehnologija u području pravosuđa vrlo je osjetljivo pitanje i stoga se moraju zadovoljiti najsuvremeniji standardi u pogledu informacijske i kibernetičke sigurnosti¹¹ te se mora u potpunosti poštovati zakonodavstvo o privatnosti i zaštiti podataka.

d. Dinamično pravosuđe

36. Pravosuđe mora biti fleksibilno i prilagodljivo potrebama društva koje se stalno mijenjaju. Uzimanjem u obzir jedinstvenih okolnosti pojedinaca i institucija, među ostalim njihovih sposobnosti i vještina, te učinkovitim upravljanjem promjenama možemo izgraditi otporniji i reaktivniji pravosudni sustav koji se prilagođava potrebama i očekivanjima korisnika.
37. Digitalne tehnologije i podaci mogu imati važnu ulogu u tom procesu. Digitalizacija, analiza podataka i umjetna inteligencija sve se više upotrebljavaju u pravosudnim uslugama u cilju povećanja učinkovitosti i djelotvornosti. Pandemija bolesti COVID-19 ugrozila je pružanje pravosudnih usluga i ubrzala njihovu digitalnu transformaciju te je istodobno ukazala na pitanja koja su posljedica takve promjene.

e. Pravosuđe koje se temelji na podacima

38. Neupitna je važnost odluka koje se temelje na podacima. Stoga bi inicijative trebale uključivati, među ostalim, prikupljanje i analizu podataka jer su oni ključni za odgovarajuće usmjeravanje djelovanja, uz istodobno otklanjanje potencijalnih povezanih rizika kao što je pristranost podataka ili tehnologija.

¹¹ Direktiva (EU) 2022/2555 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o mjerama za visoku zajedničku razinu kibersigurnosti širom Unije, izmjeni Uredbe (EU) br. 910/2014 i Direktive (EU) 2018/1972 i stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2016/1148 (Direktiva NIS 2).

39. Jedan od ciljeva također bi trebao biti povećanje razine transparentnosti pravosudnih sustava kako bi se osnažilo povjerenje građana u pravosuđe. Poticanjem pristupa otvorenim pravosudnim podacima mogu se osnažiti osobe i poduzeća, čime se, među ostalim, povećavaju mogućnosti za samostalno rješavanje sporova. Pristupom pravosudnim podacima može se doprinijeti i donošenju ciljanijih mjera na temelju utvrđenih potreba i izazova te pomoći u razjašnjavanju poduzetih djelovanja. Otvaranje pravosudnih podataka važno je kako bi se omogućile nove inicijative i potaknula sinergija među njima.

40. U svakom slučaju mora se zajamčiti odgovarajuća zaštita podataka i kibernetička sigurnost.

f. Otvoreni kod

41. U Europskoj uniji i državama članicama sve se više prepoznaje važnost stvaranja i upotrebe softvera s licencijom otvorenog koda u kontekstu odgovarajućeg okvira za zaštitu podataka. Koristi od otvorenog koda, kao što su niži ukupni trošak vlasništva, poticanje inovacija te veća transparentnost i interoperabilnost, vrlo su relevantne za pravosudni sektor. Osim toga, otvoreni kod može doprinijeti nadzoru tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnih tijela te povjerenju u njih.

III. STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI

42. Opći cilj e-pravosuđa uvijek mora biti poboljšanje pružanja pravosudnih usluga javnosti u svrhu olakšavanja ostvarivanja prava na djelotvornu sudsku zaštitu. S obzirom na to trebalo bi nastojati ostvariti sljedeće strateške ciljeve:

- (a) poboljšanje pristupa digitalnom pravosuđu,
- (b) jačanje digitalne pravosudne suradnje,
- (c) povećanje učinkovitosti digitalnog pravosuđa,
- (d) promicanje inovativnog digitalnog pravosuđa.

43. Ti se strateški ciljevi mogu podijeliti na operativne ciljeve navedene u nastavku.

A. Poboljšanje pristupa digitalnom pravosuđu

44. Za digitalno pravosuđe usmjereno na građane potrebno je voditi računa o svim akterima i njihovim potrebama, pri čemu nitko ne smije biti zapostavljen. Ovaj se strateški cilj može podijeliti na nekoliko operativnih ciljeva.

i. Promicanje univerzalnog pristupa digitalnom pravosuđu

45. Pristup pravosuđu temeljno je pravo i jedno od osnovnih načela vladavine prava. Stoga bi ključni cilj trebao biti osiguravanje univerzalnog pristupa pravosuđu, među ostalim digitalnom pravosuđu, u Europskoj uniji.

46. Kako bi se svima olakšao pristup, europski portal e-pravosuđe¹² i sve njegove pomoćne usluge, uključujući buduću europsku elektroničku pristupnu točku, od velike su važnosti za pružanje usluga digitalnog pravosuđa na jednom mjestu.

ii. Promicanje usluga digitalnog pravosuđa s dodanom vrijednošću

47. Kako bi bile funkcionalne i korisnicima pružale stvarnu dodanu vrijednost, pravosudne usluge uvijek bi trebale biti koncipirane imajući u vidu perspektivu pojedinaca i pravosudnih djelatnika.

iii. Poboljšanje i promicanje portala e-pravosuđa i portala EUR-Lex

48. Portal e-pravosuđe i EUR-Lex pokazali su se korisnima za olakšavanje pristupa pravosuđu i poboljšanje učinkovitosti pravosudnih sustava. Ti portali omogućuju pristup raznim informacijama i na njima su udomljeni različiti internetski sustavi. Dostupni su na svim službenim jezicima Europske unije.

¹² <https://e-justice.europa.eu/home?action=home>.

49. U prošlosti su napori bili usmjereni na povećanje količine informacija dostupnih na portalu e-pravosuđe. Sada je potrebno usredotočiti se na poboljšanje strukture portala kako bi sadržaj bio lako dostupan svima, uz upotrebu jednostavnog jezika koji svatko razumije. Cilj je stvoriti privlačan, racionaliziran i pristupačan portal e-pravosuđe. Važno je da države članice i Europska komisija nastave komunicirati o portalu i promicati ga građanima, poduzećima i pravosudnim djelatnicima.

iv. Premošćivanje digitalnog jaza za pristup digitalnom pravosuđu

50. Univerzalan pristup uslugama digitalnog pravosuđa zahtijeva uklanjanje svih postojećih prepreka zbog kojih sve osobe nemaju pristup tim uslugama pod jednakim uvjetima.

51. Osiguravanje dostupnosti alata u području digitalnog pravosuđa i nediskriminacije u pristupu digitalnom pravosuđu već od faze oblikovanja od ključne je važnosti za postizanje tog cilja.

v. Osnaživanje osoba, poduzeća i pravosudnih djelatnika

52. Aktivnosti izgradnje kapaciteta i osposobljavanja pomoći će korisnicima da iskoriste mogućnosti koje nudi digitalna transformacija, pružajući im učinkovite i visokokvalitetne javne usluge u području pravosuđa. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti početnom i trajnom osposobljavanju pravosudnih djelatnika, čime se podupire razvoj digitalnih stručnih vještina, u skladu s europskim strategijama za pravosudnu izobrazbu.

B. Jačanje digitalne pravosudne suradnje

53. Mnogi od glavnih ciljeva suradničkog digitalnog pravosuđa utvrđeni su u pravnim instrumentima, posebno u paketu za digitalizaciju.

54. Znatan dio napora država članica u predstojećim godinama bit će nužno posvećen usklađivanju s ambicioznim ciljevima utvrđenima u tom paketu, ali u kontekstu daljnjeg poboljšanja digitalne pravosudne suradnje mogu se pojaviti dodatni izazovi.

i. Poboľšanje prekogranične interoperabilnosti

55. Zakonodavnim aktima u području digitalizacije, kao što su paket o digitalizaciji i Uredba o sustavu e-CODEX, utire se put prekograničnoj pravosudnoj interoperabilnosti i predlaže digitalizacija više od dvadeset instrumenata pravosudne suradnje. Paket za digitalizaciju trebao bi služiti kao referenca za svako daljnje zakonodavstvo u području e-pravosuđa u Europskoj uniji.
56. Osim toga, uspješne inicijative država članica kojima se razmjenjuju stvarni slučajevi putem sustava e-CODEX s pomoću nacionalnih sustava ili referentnog implementacijskog softvera Europske komisije primjer su stupova kojima će se podupirati digitalna transformacija pravosudne komunikacije. U tom kontekstu treba osigurati interoperabilnost na razini podataka i na funkcionalnoj razini među sustavima država članica te sa sustavima institucija, agencija i tijela Europske unije.
57. Kako je već navedeno, jedna od prioriternih zadaća koju treba ispuniti bit će provedba paketa za digitalizaciju. Za to će biti potrebno donošenje provedbenih akata za 24 pravna instrumenta u građanskim, trgovačkim i kaznenim stvarima te razvoj odgovarajućih decentraliziranih informacijskih sustava koji se sastoje od referentne provedbe i/ili nacionalne provedbe. Ti provedbeni akti donijet će se u četiri skupine od sada do kraja razdoblja strategije u 2028., a odgovarajući informacijski sustavi početi će s radom dvije godine nakon donošenja relevantne skupine akata. Za postizanje tog cilja bit će potrebna znatna ulaganja Europske komisije, država članica i agencije eu-LISA u pogledu vremena i resursa. Ključno je da se svi akteri obvežu na tu zadaću i da, među ostalim, imenuju stručnjake odgovorne za raspravu o digitalizaciji relevantnih pravnih instrumenata.
58. Naposljetku, standardiziranom digitalizacijom instrumenata pravosudne suradnje utrt će se put budućoj interoperabilnosti pravosuđa s drugim područjima.

ii. Komunikacijske usluge u stvarnom vremenu

59. U digitalnom svijetu koji se razvija komunikacijske usluge u stvarnom vremenu imaju ključnu ulogu u jačanju digitalne pravosudne suradnje. Jedna je od tih usluga videokonferencija, u vezi s kojom države članice već ostvaruju napredak na nacionalnoj razini ili na razini Europske unije.
60. Brojni izazovi koji predstoje, kao što je identifikacija sudionika, i važnost koja se u paketu za digitalizaciju daje videokonferenciji jamče da će taj cilj i dalje biti važan u predstojećim godinama. Drugi je primjer digitalno usmeno prevođenje u stvarnom vremenu s pomoću umjetne inteligencije, koje bi, uz poštovanje temeljnih prava osobe koja se saslušava, moglo pomoći pravosudnim tijelima u kontekstu rasprava uživo i na daljinu, izbjegavajući pritom troškove, kašnjenja i poteškoće u identifikaciji usmenih prevoditelja.

C. Povećanje učinkovitosti digitalnog pravosuđa

61. Učinkovitost ima mnogo aspekata, ali svi oni dovode do bolje i održivije Europske unije.
- i. Promicanje pravosuđa usmjerenog na podatke
62. Oblikovanje pravosuđa usmjerenog na podatke trebalo bi smatrati međusektorskim ciljem od ključne važnosti iz mnogih perspektiva. Podaci pružaju velike mogućnosti za poboljšanje učinkovitosti i kvalitete pravosudnog sektora:
- a) općenito govoreći, otvaranjem pravosudnih podataka, uz istodobno uzimanje u obzir pravila o zaštiti podataka, potiče se transparentnost, a ona je temeljna vrijednost u Europskoj uniji;
 - b) iz gospodarske perspektive otvoreni podaci omogućuju stvaranje novih poslovnih modela jer se podaci uključuju u većinu naših ključnih digitalnih čimbenika, kao što je umjetna inteligencija;

- c) razvoj sustava umjetne inteligencije u velikoj mjeri ovisi o sveobuhvatnoj dostupnosti velikih, strukturiranih i strojno čitljivih skupova podataka. Pri donošenju odluke o objavi tih podataka pozornost se mora posvetiti ublažavanju nenamjernih pristranosti u najvećoj mogućoj mjeri i svođenju rizika od nenamjerne diskriminacije na najmanju moguću mjeru;
- d) iz tehnološke perspektive usmjeravanje pravosudnih aplikacija i usluga prema podacima olakšava interoperabilnost;
- e) iz administrativne perspektive usmjeravanje inicijativa prema podacima doprinosi donošenju informiranih odluka i boljem odabiru prioriteta;
- f) iz socijalne perspektive usmjeravanje inicijativa prema podacima pomaže u isticanju prednosti digitalnog pravosuđa (na primjer, smanjenje emisija ugljika, smanjenje putovanja itd.).

ii. Tehnologije za učinkovitost digitalnog pravosuđa

63. Postoje tehnologije koje jasno poboljšavaju učinkovitost u području pravosuđa. Kao neiscrpan popis alata za uspješno povećanje učinkovitosti vrijedi istaknuti tehnologije kao što su anonimizacija sudskih odluka, automatizirana dodjela predmeta, alati za transkripciju za bilježenje postupaka i evidentiranje dokaza koje je prikupio sud, automatizacija procesa s pomoću robotike i alati za internetsko rješavanje sporova.
64. Te i mnoge druge tehnologije pomažu u poboljšanju postojećih procesa i povećanju učinkovitosti pravosuđa, čime se zaposlenicima na sudovima omogućuje da se bave zadaćama s većom dodanom vrijednošću.

iii. Promicanje digitalizacije nekih aktivnosti uživo u pravosuđu

65. Svijet se brzo razvija prema potpunoj digitalizaciji, a područje pravosuđa mora se prilagoditi toj stvarnosti. U tom pogledu, kao neiscrpan popis primjera, možda će biti potrebno ponovno razmotriti pomoć građanima uživo, obvezne administrativne postupke uživo ili sudske postupke koji se u potpunosti odvijaju uživo.

66. To ne znači da bi trebalo napustiti kanale uživo. Osobni kontakt uživo ključan je u određenim slučajevima i doprinosi dojmu ljudske pravde. Međutim, digitalne kanale trebalo bi upotrebljavati u većoj mjeri.

D. Promicanje inovativnog digitalnog pravosuđa

67. Nove tehnologije ne smiju narušavati prava pojedinaca i moraju se upotrebljavati uz potpuno poštovanje prava na pošteno suđenje i prava na obranu kako je sadržano u člancima 47. i 48. Povelje, kao i u članku 6. Europske konvencije o ljudskim pravima.

68. U tom je smislu Europska unija preuzela vodeću ulogu u usklađivanju transformativnih tehnologija s temeljnim pravima i slobodama te osiguravanju zaštite od mogućih rizika.

i. Iskorištavanje inovativnih tehnologija

69. Temeljni je cilj, među ostalim, prihvaćanje inovativnih tehnologija kao prilika za približavanje pravosuđa građanima, poboljšanje funkcioniranja sudova i pomaganje sucima u njihovu svakodnevnom radu. To bi trebalo učiniti na odgovoran način kojim se poštuju pravila i vrijednosti Europske unije.

ii. Promicanje razmjene inovativnih iskustava

70. Inovacije se ne odnose samo na disruptivne tehnologije i tehnologije u nastajanju. Drugačije postupanje također je vrsta inovacija, osobito ako dovodi do poboljšanja u području pravosuđa.
71. Stoga promicanje razmjene inovativnih iskustava među državama članicama može biti uzajamno korisno i na nacionalnoj i na europskoj razini. Na primjer, konferencije u organizaciji rotirajućih predsjedništva Vijeća, internetski seminari o različitim upotrebama umjetne inteligencije u području pravosuđa u organizaciji Europske komisije ili drugi forumi u kojima sudjeluju stručnjaci bili su vrlo uspješni.

72. Sve to trebalo bi rezultirati konkretnim koristima za sve (pravosudne djelatnike, poduzeća, građane, države članice i Europsku uniju), ubrzavanjem digitalne transformacije, povećanjem učinkovitosti, uz prikupljanje dragocjenog iskustva, poboljšanjem pristupa pravosudnim informacijama, olakšavanjem obrade prekograničnih sudskih predmeta i usklađivanjem pravosudnih koncepata i postupaka diljem Europske unije.
73. Pripremno tijelo Vijeća Europske unije koje se bavi e-pravosuđem postalo je forum za raspravu o važnim pitanjima u vezi s pravnim i činjeničnim izazovima. Eksplozivni napredak na tržištu tehnologija u području pravosuđa može promijeniti način funkcioniranja društva, a posebno pravosudnog sustava. Temeljna pitanja koja se odnose na primjenu i upotrebu transformativnih tehnologija trebala bi se rješavati u okviru relevantne radne skupine.

IV. AKCIJSKI PLAN

A. Svrha

74. Cilj je ovog akcijskog plana utvrditi djelovanja potrebna za postizanje ciljeva navedenih u Strategiji. U tu svrhu omogućuje dinamično uključivanje djelovanja za usklađivanje s aktualnim aktivnostima i aktivnostima koje su planirane za predstojeće godine ili su još nepoznate. Osim toga, njime se uspostavlja mehanizam kojim se omogućuje redovito ažuriranje inicijativa poduzetih za ispunjavanje ciljeva utvrđenih u odjeljku 3. ove Strategije.
75. U akcijskom planu utvrđuju se aktualna i očekivana djelovanja i područja rada. Sva djelovanja, projekti i inicijative, neovisno o tome jesu li uključeni u akcijski plan ili se namjeravaju u njega uključiti, trebali bi biti usmjereni na postizanje tih ciljeva uz istodobno poštovanje načela utvrđenih u odjeljku 2. ove Strategije.

76. Projekti i inicijative e-pravosuđa temelje se na načelu dobrovoljnog djelovanja, osim ako obveze propisuje konkretan pravni instrument. I obvezna djelovanja (ona koje proizlaze iz pravnih akata) i neobvezna djelovanja povezana su s jednim ili više područja rada.
77. Akcijskim planom namjerava se zajamčiti nastavak napora pokrenutih u okviru prethodnog akcijskog plana (Akcijski plan za razdoblje 2019. – 2023.) uz istodobno usvajanje fleksibilnijeg pristupa. Umjesto navođenja konkretnih projekata i inicijativa, naglasak je na utvrđivanju djelovanja u koje bi se mogli uključiti različiti projekti i inicijative.
78. Cilj je tog pristupa bolje strukturirati rad u smislu sinergije, koordinacije, praćenja i izvješćivanja kako bi se olakšalo opće upravljanje i zadržala fleksibilnost.

B. Utvrđivanje područja rada i djelovanja

79. U području e-pravosuđa utvrđena su sljedeća ključna područja rada:
- 1) e-CODEX: daljnji razvoj decentraliziranog informacijskog sustava, uključujući interoperabilnost i sigurnosne profile i značajke;
 - 2) portal e-pravosuđe: informacijske usluge i međusobna povezanost s vanjskim izvorima;
 - 3) elektroničke pristupne točke: portali za postupke i povezane usluge korisničkog sučelja;
 - 4) aplikacije u stvarnom vremenu: videokonferencije, strojna transkripcija i prevođenje, usmeno tumačenje i druge usluge aplikacija u stvarnom vremenu;
 - 5) podaci: pravo i sudska praksa; pravni i sudski podaci;
 - 6) umjetna inteligencija i inovativne usluge informacijske tehnologije u području pravosuđa;
 - 7) druga područja rada.

80. U tim područjima rada tematski su grupirana djelovanja koja treba poduzeti kako bi se ostvarili ciljevi Strategije.
81. Opći temeljni kriterij za utvrđivanje novog djelovanja njegova je usklađenost s određenim strateškim i operativnim ciljem. Djelovanja bi trebala biti usmjerena na postizanje tih ciljeva.
82. Ne dovodeći u pitanje buduće uključivanje novih djelovanja, u sljedećoj tablici prikazan je sveobuhvatan popis utvrđenih djelovanja, razvrstanih prema područjima rada, koja postoje ili se očekuju u kratkoročnom razdoblju. S obzirom na to da znatan dio budućih napora država članica te institucija i tijela Europske unije u predstojećim godinama proizlazi iz pravnih akata, određena djelovanja proizlaze izravno iz njih.
83. Ne dovodeći u pitanje aktere navedene u petom stupcu, mora se uzeti u obzir da bi u skladu sa svojim mandatom nadležna radna skupina trebala poduzeti daljnja djelovanja u vezi s raznim inicijativama Europske unije u području digitalizacije pravosuđa.

Strateški ciljevi	Operativni ciljevi	Glavno područje rada	Djelovanja	Uključeni akteri
A. Poboljšati pristup digitalnom pravosuđu	A.i. Promicati univerzalni pristup digitalnom pravosuđu	2, 3	Oblikovati i provesti europsku elektroničku pristupnu točku i nacionalne elektroničke pristupne točke i upravljati njima	EK ¹³ /DČ ¹⁴
	A.ii. Promicati usluge digitalnog pravosuđa s dodanom vrijednošću	Sva	Procijeniti koristi za krajnje korisnike Prikupiti povratne informacije korisnika	EK/DČ
	A.iii. Poboljšati i promicati portal e-pravosuđa i EUR-Lex	2, 5	Poboljšati sadržaj, pristupačnost i operabilnost portala e-pravosuđe	EK/DČ
		2, 5	Poboljšati sadržaj, pristupačnost i operabilnost portala EUR-Lex	Ured za publikacije Europske unije

¹³ Europska komisija.

¹⁴ Države članice EU-a.

	A.iv. Premostiti digitalni jaz za pristup digitalnom pravosuđu	7	Poboljšati pristupačnost nacionalnih portala i drugih usluga e-pravosuđa	EK/DČ
		2, 3, 4, 6	Pomoći korisnicima putem komunikacijskih asistenata (chatbotova, uključujući one koji se temelje na umjetnoj inteligenciji), uz olakšavanje pristupa građana pravosudnim informacijama	EK/DČ
		Sva	Poduprijeti pristup korisnika opremi informacijske tehnologije	DČ
		7	Osigurati jednak pristup uslugama digitalnog pravosuđa u cijelom EU-u	EK/DČ
	A.v. Osnažiti osobe, poduzeća i pravosudne djelatnike	7	Osposobiti pravosudne djelatnike	EK/DČ
		7	Aktivnosti za unapređenje vještina korisnika kako bi se poboljšao pristup pravosuđu putem digitalnih sredstava	EK/DČ

B. Ojačati digitalnu pravosudnu suradnju	B.i Poboljšati prekograničnu interoperabilnost	1	Oblikovati i testirati nove primjere upotrebe kojima se olakšava interoperabilnost	DČ
		1, 3, 4	Provesti primjenjivo zakonodavstvo o prekograničnoj pravosudnoj suradnji (na primjer, Uredba o digitalizaciji i njezini provedbeni akti te drugo postojeće ili buduće zakonodavstvo EU-a)	DČ
		1, 3	Uvesti pristupne točke sustava e-CODEX	DČ
		5	Međusobno povezati registre	EK/DČ
		1, 2, 5	Promicati upotrebu europskog identifikatora sudske prakse (ECLI ¹⁵)	EK/DČ
	B.ii. Komunikacijske usluge u stvarnom vremenu		Promicati digitalne sudnice	DČ
		4	Poboljšati interoperabilnost videokonferencija (npr. zajednički zahtjevi, standardi ili alati za održavanje rasprava na daljinu)	EK/DČ

¹⁵ Uzimajući kao referencu Zaključke Vijeća o europskom identifikatoru sudske prakse (ECLI) i najmanjem skupu ujednačenih metapodataka za sudsku praksu [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024(01))

C. Povećati učinkovitost digitalnog pravosuđa	C.i. Promicati pravosuđe usmjereno na podatke	5	Poboljšati prikupljanje i upotrebu pravnih i sudskih podataka	DČ / Ured za publikacije
		5	Pružiti otvorene podatke i osigurati transparentnost	DČ / Ured za publikacije
	C.ii. Tehnologije za učinkovitost digitalnog pravosuđa	2, 3	Uvesti i promicati upotrebu elektroničkih potpisa i pečata Obradivati identifikaciju i autentifikaciju korisnika Obradivati privole korisnika	EK/DČ EK/DČ EK/DČ
		2, 3	Predvidjeti rješenja kojima se omogućuje elektroničko plaćanje naknada	EK/DČ
		Sva	Automatizirati aktivnosti u području pravosuđa	DČ
	C.iii. Promicati digitalizaciju nekih aktivnosti uživo u pravosuđu	7	Razviti i promicati digitalne postupke na daljinu u pravosuđu (ako je to moguće)	DČ

D. Promicati inovativno digitalno pravosuđe	D.i. Iskorištavati inovativne tehnologije	6	Utvrđiti područja primjene i sigurno primjenjivati umjetnu inteligenciju u području pravosuđa, među ostalim za anonimizaciju i pseudonimizaciju pravosudnih odluka, kao alat za transkripciju za bilježenje postupaka i evidentiranje dokaza koje je prikupio sud (pretvaranje govora u tekst i teksta u govor), za prevođenje, za pravnu analizu, na primjer sudske prakse i izvora velike količine podataka, za izračun prava na naknadu, na primjer prava putnika ili slično	EK/DČ
	D.ii. Promicati razmjenu inovativnih iskustava	Sva	Razmjenjivati primjere najbolje prakse u okviru nadležne radne skupine Vijeća i drugih foruma	DČ
		Sva	Olakšati nacionalne i višedržavne projekte i razmjenjivati informacije o njima	DČ
		Sva	Olakšati objedinjavanje i ponovnu upotrebu digitalnih rješenja među državama članicama	DČ
		Sva	Izraditi bilten za razmjenu iskustava o tekućim inicijativama, primjerima najbolje prakse i najnovijim kretanjima	DČ/predsje dništvo ¹⁶

¹⁶ Predsjedništvo Vijeća Europske unije.

C. Utvrđivanje projekata i inicijativa

84. Kriteriji za uključivanje projekta ili inicijative za potporu određenom djelovanju sljedeći su:

- a. Projekt ili inicijativa moraju aktivno doprinositi postizanju ciljeva Strategije i biti povezani s određenim djelovanjem.
- b. Projekt ili inicijativa bit će organizirani u odgovarajućem području rada povezanom s operativnim ciljem. Ako područje rada ne postoji, kategorizirat će se u „ostala područja rada”.
- c. Projektom ili inicijativom moraju se ostvariti koristi u utvrđenom području rada za što je moguće više država članica. To znači da bi rezultate i stečena iskustva trebalo podijeliti sa svim državama članicama koje sudjeluju u području rada.
- d. Projekt ili inicijativa trebali bi biti u skladu s pravilima izvješćivanja, praćenja i koordinacije specifičnima za relevantno područje rada.

85. Tim se pristupom napušta metodologija iz prethodnog akcijskog plana, koji je uključivao iscrpan popis projekata. Umjesto toga, prednost se daje sposobnosti brzog odgovora na promjenjive okolnosti kao što su uvođenje novih pravnih akata, tehnološke inovacije ili nepredviđene prepreke.

V. Mehanizam praćenja

86. Ovom se Strategijom namjeravaju uspostaviti temelji za mehanizam praćenja kojim se utvrđuju relevantni kriteriji za praćenje projekata i inicijativa. Iako to podrazumijeva aktivno sudjelovanje država članica i relevantnih institucija i tijela Europske unije, trebalo bi ga osmisliti tako da se izbjegne nametanje nepotrebnog administrativnog opterećenja.

87. Uvođenjem jedinstvenog mehanizma praćenja za sve projekte i inicijative poboljšat će se koordinirano djelovanje. Nadalje, pojednostavnit će se praćenje napretka, utvrđivanje prioriteta te planiranje i koordinacija među državama članicama i/ili institucijama ili tijelima Europske unije, a udvostručavanje napora svesti na najmanju moguću mjeru.
88. Kad se utvrdi projekt ili inicijativa, trebalo bi ih uključiti u mehanizam praćenja u okviru odgovarajućeg strateškog cilja, operativnog cilja i djelovanja. Informacije koje treba dostaviti za svaki projekt ili inicijativu trebale bi uključivati barem sljedeće:
- a. opis;
 - b. područje primjene i svrhu;
 - c. odgovarajući strateški i operativni cilj;
 - d. odgovarajuće područje (područja) rada;
 - e. očekivane koristi;
 - f. države članice i/ili organizacije sudionice, s kratkim opisom uloga i odgovornosti svake stranke (osobito ako imaju različite uloge);
 - g. vremenske okvire;
 - h. izvore financiranja (financiranje sredstvima EU-a ili drugo);
 - i. međuovisnosti i moguću sinergiju s drugim projektima (ako je primjenjivo);
 - j. status.
89. Te bi informacije trebale ažurirati osobe i subjekti odgovorni za svaki projekt ili inicijativu najmanje jednom godišnje. To bi trebalo učiniti ne dovodeći u pitanje obveze izvješćivanja primjenjive u drugim kontekstima (na primjer, Pregled stanja u području pravosuđa) ili predviđene zakonodavnim aktima te bi trebalo izbjeđavati udvostručavanje napora.

90. Rotirajuće predsjedništvo Vijeća Europske unije trebalo bi redovito obavješćivati nadležnu radnu skupinu o napretku i rezultatima projekata i inicijativa uključenih u mehanizam praćenja. Svrha toga trebalo bi biti pružanje smjernica o radu u području e-pravosuđa, u skladu s ovom Strategijom.
91. Zajednički alat za praćenje trebao bi biti dostupan za potrebe izvješćivanja kako bi se administrativno opterećenje svelo na najmanju moguću mjeru. Glavno tajništvo Vijeća trebalo bi pomagati predsjedništvu udomljavanjem i osiguravanjem funkcioniranja alata za praćenje.
92. Nadležna radna skupina Vijeća trebala bi analizirati prijedloge za uključivanje projekata ili inicijativa u mehanizam praćenja i o njima odlučivati.
93. Europsku komisiju također bi trebalo pozvati da obavijesti države članice o trenutačnom stanju i rezultatima svojih projekata ili inicijativa.
-